

5. Кравченко М. В. Дистанційна освіта як прогресивна форма навчання / М. В. Кравченко // Теорія і практика державного управління : зб. наук. пр. – Х. : Вид-во ХАРІДУ «Магістр», 2006. – С. 305-311.

*ЄВАСЬ Т.В., старший викладач
кафедри економіки та менеджменту
Вінницького інституту Університету «Україна»*

DOI: 10.58521/978-966-924-433-8-2017-216-31-34

СТАН ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Освіта створює основу інтелектуального, культурного, духовного, соціального, економічного розвитку суспільства і держави, а її отримання – невід’ємне право кожного громадянина. Згідно з принципами, проголошеними Конституцією, держава забезпечує доступність освіти для нормативних та ненормативних учнів та здобувачів вищої освіти. Так, в Україні на законодавчому рівні закріплено захист права осіб з особливими освітніми потребами на здобуття знань у дошкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних і вищих навчальних закладах. Реалізація даного права передбачає створення та функціонування системи інклюзивної освіти, що потребує фінансового забезпечення в першу чергу за рахунок державного та місцевих бюджетів.

Сьогодні, на жаль, окремого фінансування освіти для дітей з особливими освітніми потребами немає і його не закладено в бюджет. Унаслідок цього постає проблема недостатнього матеріально-технічного та кадрового забезпечення навчальних закладів (відсутність спеціального допоміжного навчального обладнання, спеціально розроблених навчальних методик та програм інклюзивного навчання, недостатня чисельність спеціально підготовлених фахівців для роботи з людьми з інвалідністю).

Аналіз видатків на освіту в 2016 р. дозволяє зробити наступні висновки:

- фінансування освіти у 2016 р. зростає на 1,6 млрд. грн. (5,2%);
- частка видатків на освіту у державному бюджеті України в 2016 р. становитиме 4,84%, тоді як у 2015 р. – 5,28%;
- на 0,05 млрд. грн. (62,5%) збільшилось фінансування дошкільної освіти;
- фінансування загальної середньої освіти і вищої освіти збільшилось на 2,58% і 5,57% відповідно;
- видатки на професійно-технічну освіту зменшились на 0,64%

порівняно з 2015 р.;

- післядипломна освіта отримує збільшення централізованого фінансування на 11,48%;

- видатки на позашкільну освіту та заходи із позашкільної роботи з дітьми зросли на 44,44%;

- фінансування фундаментальних та прикладних досліджень і розробок у сфері освіти, а також інших закладів та заходів у сфері освіти зросло на 16,42% та 15,79% відповідно [3, с. 44 - 45].

Проте, фінансування освіти в Україні залишається на низькому рівні, що стримує її розвиток. При цьому фінансування видатків на професійно-технічну освіту передано до органів місцевого самоврядування. Тому актуальним стає питання розробки та впровадження дієвого механізму фінансового забезпечення освіти.

Зокрема, одним із таких сучасних підходів до підвищення ефективності фінансування видатків на освіту в Україні є запровадження освітньої субвенції.

У 2015 році із прийняттям Закону України «Про Державний бюджет України на 2015 рік» від 28.12.2014р. № 80-VIII у державі змінився принцип фінансування загальноосвітніх навчальних закладів. Відтепер фінансове забезпечення всіх українських шкіл здійснюється за принципом надання освітньої субвенції, що передається з Державного бюджету до обласних, районних бюджетів, бюджетів міст обласного значення (а також Києва) та бюджетів об'єднаних територіальних громад [1].

Субвенція на підготовку робітничих кадрів надається обласним бюджетам та Києву для фінансування державного замовлення саме на кваліфікованих робітників. Обидві субвенції можуть спрямовуватися на оптимізацію шкільної мережі. Розподіл освітньої субвенції відбувається за формулою, яку розробило Міністерство фінансів та затвердив уряд. Формулу для субвенції на підготовку робітничих кадрів розробило МОН. Перша формула враховує кількість учнів у школах різної місцевості, наповнюваність класів та коефіцієнти для різних типів шкіл. Друга - кількість учнів у професійно-технічних навчальних закладах (зважаючи на пільговиків), теж із відповідною поправкою на різні місцевості. На сьогодні обидві субвенції передбачають 1% резерву, щоб протягом року перекривати закладені прорахунки. Якщо ж гроші до кінця року будуть використані не повністю, то залишок місцевий бюджет зможе використати в наступному році на оновлення матеріально-технічної бази шкіл та професійно-технічних навчальних закладів.

На 2015 рік Державний бюджет передбачав 43,7 млрд. грн. для

освітньої субвенції та 5,8 млрд. грн. для субвенції на підготовку робітничих кадрів [1]. На 2016 рік у Державному бюджеті заплановано витратити на освітню субвенцію 44,89 млрд. грн.[2], що на 4,61 млрд. грн. (або на 9,31%) менше, ніж у 2015 році.

Отже, зміна системи фінансування шкіл викликана необхідністю забезпечення рівного фінансування всіх навчальних закладів незалежно від регіону. Кошти на школи та навчальні заклади, що готують робітничі кадри, спрямовуються з Міністерства освіти і науки до областей та районів, і там розподіляються за відповідною формулою.

При цьому окремо не вирішено питання фінансового забезпечення освіти для осіб з особливими освітніми потребами. Фінансування інклюзивної освіти в Україні потребує детальної розробки, аналізу та виваженості при налагоджувані механізму фінансування – необхідно описати стандарти та, відповідно, підрахувати, скільки може коштувати впровадження інклюзивної освіти на рівні дошкільної, шкільної, професійно-технічної та вузівської підготовки; які витрати можливо фінансувати за рахунок загального і спеціального фондів державного і місцевого бюджетів.

В умовах розвитку сучасного українського суспільства дієвою може стати модель, яка базується на ресурсах, коли розмір фінансування визначається, виходячи із переліку послуг, що надаються, при чіткому визначенні параметрів оцінки ефективності та контролю за наданням освітніх послуг. Крім того, для забезпечення ефективного здійснення освітньої політики держави щодо осіб з особливими освітніми потребами має сенс збільшення небюджетного фінансування, активне залучення недержавних громадських організацій при вирішенні проблем впровадження та розвитку інклюзивного навчання в Україні, створення інклюзивних ресурсних центрів на системному рівні як установи, що сприятиме інтеграції необхідних послуг для осіб із особливими освітніми потребами із дотриманням основних функцій громадських організацій у сфері інклюзії, а саме: об'єднуючої, супроводжувальної, оцінювальної, підтримуючої, консультативної, контролюючої, законотворчої і просвітницької.

Таким чином, підвищення ефективності фінансування видатків на освіту в умовах обмеженості бюджетних ресурсів потребує впровадження нових підходів до їх планування; вдосконалення міжбюджетних відносин; визначення ступеня участі та повноважень основних партнерів у фінансуванні та адмініструванні освітніх програм; впровадження системи критеріїв та індикаторів для

моніторингу та оцінки досягнення визначених цілей.

Список використаних джерел

1. Про Державний бюджет України на 2015 рік : Закон України від 28.12.2014 р. № 80-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/80-19>.
2. Про Державний бюджет України на 2016 рік : Закон України від 25.12. 2015 р. № 928-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/928-19>.
3. Бюджетний щоденник на 2016 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2016/04/FEAO_Schodennyk_A_5_web.pdf.

***ІЛЬНИЦЬКИЙ М.П.**, старший викладач
кафедри соціальних технологій
Вінницького інституту Університету «Україна»,
ІЛЬНИЦЬКИЙ М.С., студент групи 2-Б
Донецького національного університету*

ЕЛЕКТРОННА ТОРГІВЛЯ ЯК АЛЬТЕРНАТИВНИЙ СПОСІБ ДОДАТКОВОГО ЗАРОБІТКУ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Розвиток телекомунікацій, глобальної комп'ютерної мережі Інтернет привели до справжньої революції в області організації і ведення комерційної діяльності. Перетворення торкнулись як зовнішніх відносин між партнерами і клієнтами, так і внутрішньої структури самих компаній. З'явилися не тільки нові напрями ведення бізнесу, але і принципово змінилися існуючі.

Електронна комерція – це створення вартості за рахунок використання цифрових технологій [2, с. 10].

Успіх електронної комерції багато в чому залежить від того, як поставлена система доставки і розрахунків. Зміцнення інфраструктури е-комерції повинне супроводжуватися наведенням ладу в роботі структур, що забезпечують доставку і оплату. Форми оплати в Інтернет-торгівлі можуть бути різними: готівкою, післяплатою при отриманні товару поштою, банківським переказом, пластиковою карткою, електронними грошима та інше [1, с.338].

Сьогодні е-торгівля є чинником глобального значення. Спостерігається стрімке її зростання в світі. В Україні в мережі Інтернет функціонує більше 500 е-магазинів і торгових майданчиків. Найбільш популярні з них торгують книгами, програмними продуктами, технікою.